

bavne
bakke
skolen

100 år

The logo consists of the school's name "bavne bakke skolen" stacked vertically on the left. To the right is a large "100" where the "0" contains a stylized flame. Below the "0" is the word "år".

1887-1987

Frem mod år 2000

De 100 år, der er gået, siden den første skolebygning blev rejst på den nuværende skoles grund i 1887, er historiens mest dramatiske og det århundrede, hvor samfundet har udviklet sig mest.

Hvis skolen kunne tale, ville den kunne fortælle om Estrup, Bismarck, dronning Victoria, 1. verdenskrig, genforeningen, besættelsen, atombomben og velfærdsstaten.

Da skolen blev bygget, var Støvring en lille stationsby. Nu er den en hurtigt voksende industriby. Den første skole var lille og havde kun 2 lærere. Nu har skolen mange bygninger og 50 lærere. Kakkelloven er for længst afløst af fjernvarme. Skrivetavler, grifler, pen og blæk er afløst af kuglepenne, kopimaskiner og EDB-udskrifter.

Men uanset ændringer af bygninger, nye undervisningsformer og brug af tekniske hjælpemidler, så er børnenes grundlæggende behov for tryghed, glæde og god undervisning ikke ændret.

Det 21. århundrede nærmer sig hastigt. Kravene til børnene, lærerne og skolen ændres og bliver på mange områder større. En god skole afhænger ikke af bygningernes alder, men af indholdet. Vi vil gerne medvirke til, at skolen igen bliver en del af kultursamfundet, og at vore elever her i EDB-alderen bliver kreative og glade mennesker.

Vi skal kende vor historie, så vi kan forstå nutiden og klare fremtiden bedre. Jeg håber, at den følgende beskrivelse af skolens historie vil medvirke hertil.

Endelig en varm tak til viceskoleinspektør Flemming Mogensen for det store arbejde, han har lagt i bogen.

Arne Kristoffersen
Skoleinspektør

Forord

Vi har i mange år vidst, at den første skole i Støvring lå på den østre side af landevejen - lidt syd for den nuværende, og at der omkring 1890 blev bygget en ny på den nuværende Bavnebakkeskoles areal. Da et 100-års jubilæum var inden for rækkevidde, besluttede vi at få tidspunktet fastslået. Desværre vides ikke, hvor sognerådets eller skolekommissionens forhandlingsprotokoller befinder sig, så det var vanskeligt at tidsfæste flytningen fra den gamle til den nye skole. Jan Bak Harder har imidlertid været os behjælpelig og fundet frem til følgende:

- 1) foråret 1887 adskilles den gamle og den nye skole på matrikelkortet,
- 2) i følge amtsrådets forhandlingsprotokol for foråret 1887 ansøger vor kommune om at måtte anbringe en overkørsel over landevejsgrøften ud for den nye skole i Støvring og
- 3) i 1888 sælger sognerådet den gamle skolebygning til Peder Christensen.

Ud fra disse fakta har vi besluttet at afholde vort 100-års jubilæum i april 1987.

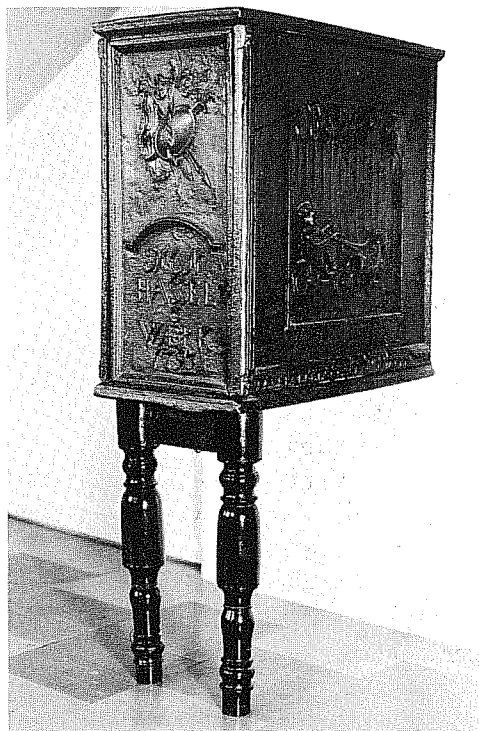
I forbindelse med jubilæet har vi ønsket at udgive dette lille skrift om skolen og dens historie, og vi vil gerne takke alle, der har været os behjælpelige med oplysninger og udlån af billeder.

Fl. Mogensen

Gammelt i nyt

En dag kom en besøgende ind ad skolens dør og spurgte den nærmeste elev om vej til kontoret. Svaret var: »Du skal bare ned ad gangen, så er døren lige før det gamle pengeskab«.

Gæsten undrede sig naturligvis over, at skolen havde sit pengeskab stående ude på gangen, men sagen var nu den, at »det gamle pengeskab« i virkeligheden er den gamle bilæggerovn, der stammer fra Støvrings første skolebygning. Denne gamle ovn er af en eller anden grund kommet med ved skoleflytningen for 100 år siden og lå i mange år på skolens loft, indtil skoleinspektør Jens Mark i samråd med museumsinspektør Riismøller, Aalborg, lod den montere på den nuværende plads, og den er dermed bindeled mellem gammelt og nyt.

Bilæggerovnen fra byens første skole. Den stammer fra Hasselværk i Norge 1793. Bogstaverne MCN står for den daværende fabriksejer Magdalene Catrine Neumann.

Baggrund for skolebyggeri

Kong Christian d. Fjerde havde øje for almuens oplysning, og i 1626 udstedte han et kongebrev, hvori han opfordrede provster, proprietærer og velhavende bønder til i de større landsbyer at oprette et ordnet skolevæsen. Der var nu ikke mange, der tog denne opfordring til følge. I 1735 lod regeringen indsamle efterretninger om, i hvilken udstrækning landet var forsynet med skoler samt hvilke muligheder, der var for at oprette nye i landets forskellige stifter.

En underretning om skolevæsenet fra Hornum herred er underskrevet af 7 personer og forsynet med 7 segl, og heri anføres, at »Buderup Sogn kan forsynes med 1 eller 2 Skoler. Skal det blive til 2 Skoler, bør den ene opføres i Støvring Bye for Støvring og Mastrup og den anden i Sørup Bye. Hvis der kun skal bygges 1 Skole, bør den ligge i Mastrup Bye, som er midt udi Sognet«.

Det var ikke ualmindeligt at opføre skolen i nærheden af kirken, men her i sognet lå byerne langt fra kirken (Buderup kirke), »saa Skolehuset ej bekvemmeligt der kan henføres«.

I et par underretninger fra provstiet i 1739 gives der udtryk for et forstærket behov, og endelig i 1740 foreligger et dokument underskrevet på vegne af Højvelbaarne Hr. Stiftsbefalingsmand Baron Holcke: »For Ungdommen i Buderup Sogn, Sørup By undtaget, lader største Lodsejer Hr. Bentzon til Buderupholm et Skolehus sætte og indrette paa et belejligt Sted i Støvring by, samt Skoleholderens Løn regulere og aarlig behørig betale, hvor over han en Dicignation lader forfatte og til Præsten indsende. For Ungdommen i Sørup antages en Omgangsskoleholder, som efter Sognepræstens Anvisning læser for de Unge«.

Omgangsskoleforhold havde på dette tidspunkt været kendt mange steder. Forældre var her gået sammen om at bekoste en skoleholder, som underviste rundt omkring i hjemmene, men undervisningen måtte ikke tillades nogen »uden Provstens og Sognepræstens Samtykke, som især bør paaagte, at ingen Landstrygere, Kvinder eller aftakkede Soldater bruges«.

Men et er ord - noget andet realiteter. Først i juli 1742 omtales realiteterne i »Allerunderdanigst Indberetning om Skolernes og Degne-

boligernes Tilstand og Indrettelse i Hornum Herred i Viborg Stift«.

»Udi Buderup Sogn er formedels Sognets Beliggenhed 2 små Skoledistrikter. Det 1. Distrikt bestaar af Stouring og Mastrup Byer, og Vittrup samt Søegaard. For samme er af Buderupholms Ejer Velbyrdige Thøger Bentzon på egen Bekostning oprejst et nyt Skolehus i Stouring Bye, men formedels Mangel af Tag ikke aldeles i fuld stand førend længere hen på Sommeren. Den tillagte Løn kan ved Bøndernes Tilskud samt andres godvillig Gave blive aarlig 20 Rigsdaler foruden fri Ildebrand. Imidlertid er Undervisningen efter forrige Vedtægt ved en Omgangsskolemester bleven forrettet. Det 2. Distrikt bestaar alene af Sørup By, Aalborg Hospital tilhørende, hvor Skolehold enten ved en beqvem Huusmand (som nu afvigte Vinter er sket) eller i Mangel af saadan en herefter ved en anden imellem Byens Gaardmænd omgaaende Skolemester er fastsat«. Nu er Støvring skole altså en realitet.

Det skal lige nævnes, at man allerede i 1648 - altså næsten 100 år tidligere - havde oprettet skole i Aarestrup. Stifterne af denne skole var familien på Torstedlund, biskop over Viborg stift, provst i Hornum herred samt præsten for Aarestrup, Buderup og Gravlev sogne.

Lodsejerne måtte i følge forordningen selv bestemme lærerlønnen, for kongen formodede, at »de ville behandle Skoleholderne saaledes, at de ikke skulle gøre deres Arbejde sukkende«.

Skoleholderen i Støvring fik sin løn fastsat ved et reglement i oktober 1742: 2 tønder og 3 skæppe rug, 2 tønder og 3 skæppe byg samt 14 rigsdaler.

»Kongelig Majestæts allernaadigste Skoleanordning af 29. april 1740« er værd at mindes, da det er første gang, at regeringen erkender, at folkeundervisning er en samfundsopgave.

Den gamle skole fra 1742. Hvor meget, der er fornyet siden, vides ikke, men der var stadig stråtag i slutningen af 1950'erne.

Som den gamle skole ser ud 1987.

Den første skole i Støvring

Den nye skolebygning i Støvring skulle indrettes på et »belejligt sted«, og det blev i den nordlige ende af den daværende bybebyggelse. Huset stod, hvor Kosangas nu er beliggende, nemlig Hobrovej 93. I »Brandtaxationen af 16. marts 1802« er anført:

»Huset ligger i sønder-nord, det er 9 Fag langt (ca. 13 meter), og 9 Alen bred (5½ meter). Over- og Undertømmer er Fyr, dels med murede Vægge, dels med klinede Vægge, og Straatag. Huset har 3 Stuer, Kammer og Køkken, med Loft, engelske Vinduer og Døre, en Jernbilæggerkakkellovn, og en indmuret Kobberkeddel på ½ tønde, som tilhører Skoleholderen selv, og som han begærer taxeret for sig selv«.

Her ser vi vort »gamle pengeskab«, bilæggerovnen, omtalt. Til skolen hørte et areal, skolelodden, som lå uden for byen mod nord. Dette stykke jord måtte skoleholderen dyrke, og værdien deraf var den største del af lønnen. Det er på dette areal, Bavnebakkeskolen og Hallen nu ligger.

I henhold til udskiftningsarkivalierne for Støvring by - dateret 24. september 1804, hvori byens fremtidige jordfordeling blev vedtaget, blev der ikke foretaget ændringer i skoletoften, altså jorden lige omkring selve skolebygningerne, men skoleholder Niels Jacobsen fik tildelt 72280 kvadratalen (ca. 5. tdr. land) agerjord og 8000 kvadratalen (ca. 3000 m²) kær.

Ved ovennævnte udskiftningsforretning var samtlige gårdmænd i byen indkaldt til Buderupholm, men ingen af husmændene var repræsenteret. Når man også havde valgt at lade byens skolemester deltage, er grunden nok den, at han var den eneste, der kunne læse og skrive.

De første skoleholdere

1742 hed den første skoleholder Christen Weile, og han blev i stillingen indtil 1753.

1758 hedder skolemanden Peder Christensen Alting, som blev ved skolen til 1784.

1787 er omtalt Niels Pedersen.

1801 kom Niels Jacobsen til, og han blev på stedet helt frem til omkring 1850, hvor lærer A. J. Dahl startede med 33 elever efter høstferien, der strakte sig over hele august og september måned. Lærer Dahl var stadig ved skolen i 1856, og måske blev han i embedet, indtil Jens Mosbæk kom til i 1861.

I de over 20 år Jens Mosbæk var lærer i Støvring, var han med til at præge den åndelige udvikling i byen. Den grundtvigske bevægelse spirede også i Støvring, og der blev arrangeret oplæsnings- og sangaftner i byen, og den kendte prædikant Peder Larsen Skræppenborg kørte hertil fra Koldingegnen og talte på møder, der blev holdt i private hjem. Jens Mosbæk og sønnen Ludvig var også blandt initiativtagerne ved oprettelsen af højskolen, forsamlingshus, brugsforening, sparekasse og muligvis også mejeriet Elinelund.

Der kom jernbanestation i 1869, og dermed blomstrede handel, håndværk og industri op.

Jens Mosbæk. Lærer i Støvring fra 1861-85.

Bitsch-Lauridsen. Førstelærer i Støvring 1885-1924.

Befolkningstallet steg i perioden, og det afspejledes også i skolens elevtal. I 1861 var der 47 elever, og i 1884 var tallet steget til omkring 70. På dette tidspunkt var Jens Mosbæk dog syg og måtte have hjælpelærer, ikke blot til at passe skolen, men også landbruget, der hørte til.

1885 blev S. D. Bitsch-Lauridsen kaldet som lærer, og han blev ved skolen indtil 1924 - altså næsten 40 år. Da han kom til byen, var der omkring 80 elever, og der blev undervist i kun et lokale brugt på skift hver anden dag af de ældstes og de yngstes klasser. I husets nordende var stald, i midten beboelse, og selve skolestuen var i den søndre ende af huset, »og der var så vist ingen luksus. I den kolde tid havde vi selv brændsel med til den store kakkelovn i hjørnet«, udtalte en tidligere elev engang i et avisinterview.

Skolebyggeri 1887

Elevtallet voksede, og skolen blev for trang, så der blev oprettet en første- og andenlærerstilling. På skolelodden, der dengang lå nord for byen, blev der opført en ny skole i 1887. (Bygningerne blev nedrevet i 1973 i forbindelse med udvidelse af skolen ud mod Hobrovej). Den nye bygning blev indrettet med 2 klasseværelser i nordenden og førstelærerbolig i sydenden. Andenlæreren boede i et kammer på loftet.

Bitsch-Lauridsen var et særpræget menneske, arbejdsom og idealistisk. Samme år, han kom til byen som kommunens lærer, startede Støvring Højskole, og her underviste han sammen med Ludvig Mosbæk, søn af den tidligere kommunelærer. Under de beskedne forhold, højskolen startede, har det ikke været meget mere end takken, der faldt af som løn.

Som 56-årig tilegnede han sig et system til indlæring af sang efter noder og bragte dens anvendelse til en sådan fuldkommenhed, at landets sanginspektør efter besøg på Støvring skole opfordrede Bitsch-Lauridsen til at afholde en række kursus i denne »belgisk-finske metode«, og han har flere gange været af sted med et hold elever til Århus og København for at demonstrere sangsystemet.

Endnu en ny skole 1915

I 1897 var elevtallet steget til 117, og man måtte ansætte en lærerinde. Landevejs- og jernbanetrafikken forøgedes, og det betød, at flere flyttede til Støvring. Dette mærkedes også i skolen, idet elevtallet i 1914 var steget til 141, og man indså nødvendigheden i ansættelsen af endnu en lærer inden for den nærmeste fremtid, og det ville også være nødvendigt med en opspaltelse af eleverne i flere klasser. Derfor gik man i gang med at bygge en ny skole ved siden af den eksisterende, og overflytningen fandt sted 21. september 1915. Denne bygning består stadig. Det er her, lærerværelse og kontor nu findes. På 1. sal blev indrettet sognerådslokale, og gamle elever beretter om luften i dette rum, at den altid var tung og mættet af tobaksrøg. Lokalet bruges i dag til datalære.

Der var en del udskiftninger på andenlærerposten: 1909 hr. Bjerre, 1912 hr. Holst, 1914 vikar seminarist Jensen, indtil forfatteren Hans Povlsen kom til skolen 1. december 1915. Han blev på stedet i næsten 40 år.

Foruden at være en kendt forfatter var Hans Povlsen en pædagog med ideer, som først mange år senere blev almindeligt anerkendte, og han var en efterspurgt foredragsholder i lærerkredse ude omkring i landet.

Klassetallet øgedes i 1916 til 5, og en lærerinde, frk. Pedersen, ansættes. Samme år ansøgte sognerådet skoledirektionen om lov til at indrette skolens opholdsstue til gymnastiksal. Ordet »sal« skal nok tages med et gran salt, for lokalet har ikke været meget større end et almindeligt klasseværelse.

Skolen fra 1915. Bag de to øverste vinduer i udbygningen fandtes sognerådslokalet. Bag de to store vinduer fornedan var opholdsrummet, senere gymnastiksal, lærerværelse, kontor, klasseværelse, og i 1987 er der garderobe.

Ny skoleleder - bibliotek

Fra 1925 til 1952 var Alfred Alstrup førstelærer på skolen. Han kom fra Salling, hvor han havde været med til at starte bibliotek, og allerede året efter sin ankomst til byen tog han initiativ til at oprette en biblioteksforening. En meget stor del af byens beboere stod sammen, og ved forskellige aktiviteter lykkedes det at indsamle så stor kapital, at en bogsamling på 800 bind - nye som brugte - kunne anskaffes. Sognerådet gav tilladelse til at indrette bibliotek i et af skolens lokaler. 12. oktober 1926 åbnedes for udlån - og Støvring Sognebibliotek var en kendsgerning. Det var en kraftpræstation af format.

På dette tidspunkt var der ikke mange landsbyer, der havde eget bibliotek. Alf. Alstrup blev udnævnt til Ridder af Dannebrog for sin indsats.

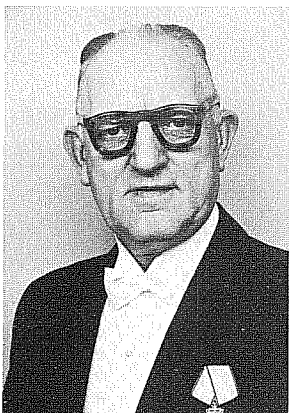
Skolen blev stadig større, og 1930 udvidedes skolen til 6 klasser, 1939 oprettedes teknisk skole med aftenundervisning i skolens lokaler. Her underviste byens håndværkere og enkelte af skolens lærere indtil 1962, da de unge mennesker tog til Aalborg, hvor uddannelses-tilbudene var bedre.

Krigen 1940-45

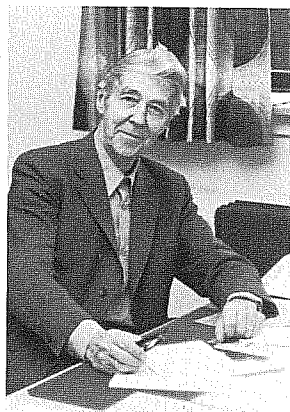
Under 2. verdenskrig var et par klasseværelser besat af tyskerne, som havde nogle soldater og flygtninge indlogeret. Dette gav lokalemangel, hvorfor nogle klasser den sidste del af krigen måtte undervises ude i byen under private former.

Krigstiden medførte også mangel på mange ting, og de hygiejniske forhold blev forringede, og i december 1940 er skolen lukket i 1 dag »på grund af luseferie«.

Brændselssituationen sammen med de meget kolde vintre gjorde, at skolen måtte holde »kuldeferie« i 10 dage i februar, og af samme grund beordrer sogneråd og skolekommission skolen lukket i 3 uger i januar/februar 1946.

Alfred Alstrup. Førstelærer ved Støvring skole 1925-53.

Jens Mark. 1953 førstelærer - 1961 skoleinspektør - 1970-75 ledende skoleinspektør.

Endnu mere byggeri

1953 blev førstelærer Jens Mark ansat, og i hans tid skete de største forandringer nogensinde.

Skolen havde 4 lærerkræfter og ca. 200 elever i 7 klasser. Børnene forlod skolen efter 7. klasse - ved konfirmationen i april, og enkelte fortsatte skolegang andre steder for at tage mellemskole/realeksamen eller præliminæreksamen. Der var flere muligheder for eksamensskoler: Skørping, Haverslev, Aalborg og Vebstrup.

Byen voksede, og de tanker opstod, om ikke det var på tide at få en eksamensoverbygning på Støvring skole. To muligheder kom på tale: mellemskole/realeksamen eller 2-årigt præliminærkursus. Bølgerne gik højt med mange møder i skolekommission og et stort borgermøde på kroen. Der var næsten lige mange tilhængere i hver lejr. Selv i skolekommissionen stod der 4 - 4 (et medlem var lige død). Men i marts 1955 blev der vedtaget, at der skulle være 2-årigt præliminærkursus. Først i 1956 blev de fysiske rammer en realitet, idet den nye

bygning mod nord vinkelret på landevejen blev færdig. I april 1958 startede det første hold - med betegnelsen »1. P«. De fortrædeligheder, der var opstået med de to synspunkter vedrørende skoleformen, blev udglattet, idet ministeriet bestemte, at der skulle indføres 3-årige realklasser i hele landet, så vor »1. P« blev ret hurtigt til »1. R«, og disse elever fik deres eksamen i 1961.

Fra 1960 kom elever fra 3. - 7. klasse i Sørup til Støvring, og Sørup skole fungerede nu som forskole.

1961 gik skolen over fra at være landsbyordnet til købstadsordnet, og førstelæreren blev skoleinspektør. På dette tidspunkt er der godt 300 elever med 13 lærere og inspektør.

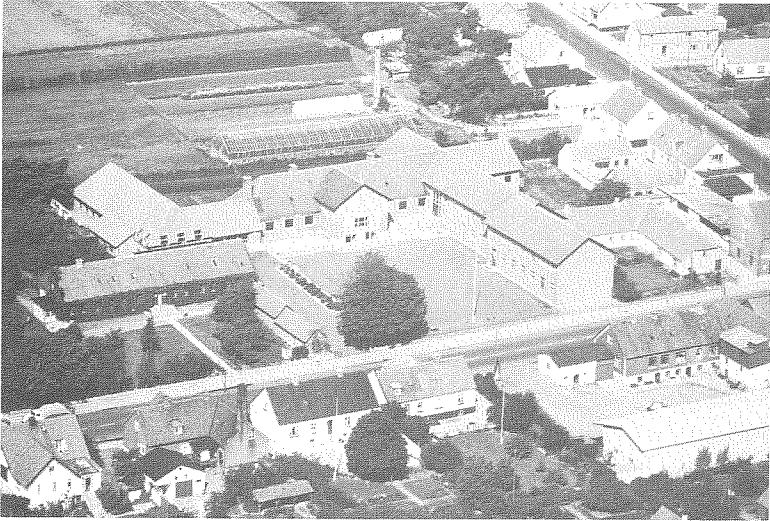
1963: første gang 9. klasse går op til statskontrolleret prøve.

1964: bygningen fra 1915 får fuldt udnyttet tagetage.

1965: viceskoleinspektør udnævnes.

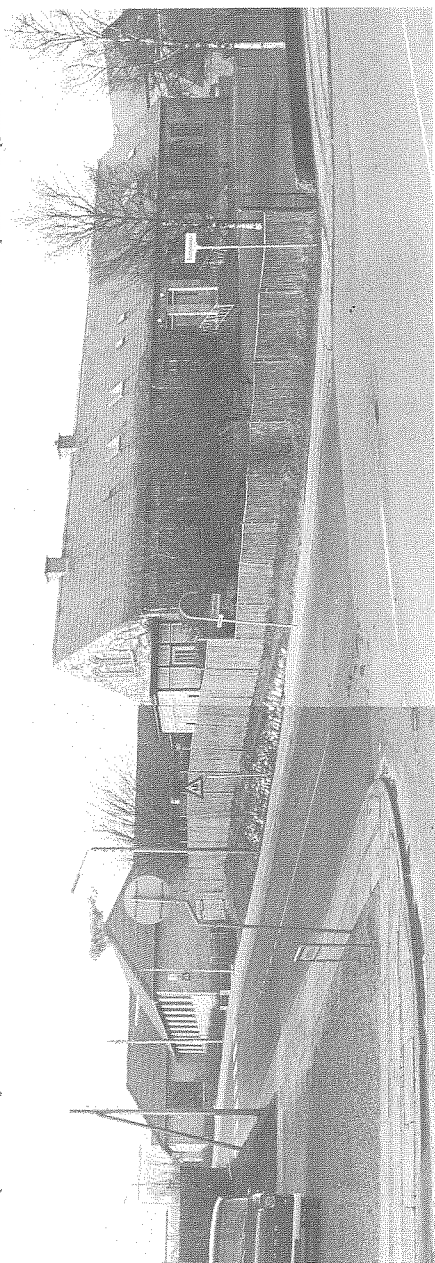
Fra skoleindvielsen 1956. På billedet ser man pastor Poulsen, Juelstrup, slå det første søm i, mens to skolebørn holder fanen. Til højre for drengen står sognerådsformand Alf. Sørensen og derefter kæmner A. Lorentzen, stiftsamtmand A. Lorck-Madsen, kontorchef C. Aa. Larsen og amtsskoleprovst Winther.

Luftfoto af skolen fra 1956. Hvor nu kommunebiblioteket ligger, ses Møgelvang. Arealerne bag skolen blev med henblik på yderligere udvidelser købt 1964.

Klassen der fik to betegnelser, først 1. P og senere 1. R.

Det lange bus i højre del af billedet er skolebygningen fra 1887. Billedet er taget i 1972 - kort før det blev revet ned.

Et frikvarter i december 1957.

Større - større

1969-70 foregår en stor udbygning mod vest og syd, samtidig bygges Støvringhallen, som bliver anvendt som 2. gymnastiksal, og børnehaveklasser oprettes.

1970 bliver skolens inspektør leder af det samlede skolevæsen i kommunen, og stillingen får betegnelsen »ledende skoleinspektør«, og samtidig tilknyttes en skolesekretær.

1971 nedlægges Sørup skole, og alle distriktets børn køres til Støvring skole.

1972: der er nu 32 lærere, en skoleinspektør og 2 viceinspektører.

1973 nedrives den gamle 1887-skolebygning, som siden 1915 har huset 3 lærerfamilier og senere skolelægelokale samt de sidste år nogle klasselokaler, og der påbegyndes nu byggeri af klassefløj langs Hobrovej.

November 1975 bliver Jens Mark pensioneret, og hans sidste skoledag højtideligholdes bl.a. ved, at han bliver hentet ved sin privatbolig af alle skolens elever med fakler og kørt til skole i hestevogn.

Jens Mark døde i 1979. Han havde gjort udviklingen med fra landsbyskolen til det store, fuldt udbyggede skolevæsen, en udvikling, der blev præget af hans menneskelige format og hans ukueligt positive livsholdning. Eleverne havde tillid til ham og blev mødt med veloplagt åbenhed og hjælpsomhed. Af børn og voksne blev han omtalt som »lærer Mark«. Mange vil huske hans historier og hans mærkelige blanding af noget drenget og noget faderligt.

1972. Under det efterfølgende byggeri gjorde man meget for at bevare de store træer, der blev plantet i 1915.

Støvring skole bliver til Bavnebakkeskolen

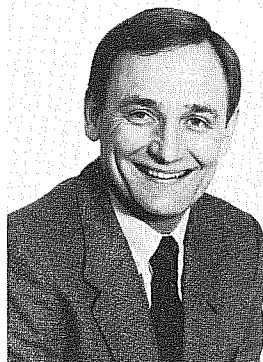
1. december 1975 overtog Bjarne Steen dobbeltposten som ledende skoleinspektør, og han blev straks kastet ud i arbejdet omkring den nye skolelov med store orienteringsmøder med forældre samt opbygning af skole nr. 2, Karensminde-skolen. For at undgå forvirring omkring skolernes navne, fik den gamle »Støvring skole« nyt navn, nemlig »Bavnebakkeskolen«. I skoleåret 1976/77 toppede skolens elevtal, idet vi var oppe på 883 elever og 51 lærere. Da Karensminde-skolen startede sin virksomhed i august 1977, afgav Bavnebakkeskolen både elever og lærere dertil, således at vi kom ned på et elevtal, der passede bedre til de fysiske rammer. (I skoleåret 1986/87 er elevtallet 607).

I disse år opbyggedes den kommunale børnetandpleje, en kommunal børnepasningsordning, der fik til huse i under-etagen på skolen, realafdelingen blev afløst af 8.-9.-10. klasse, og Støvring gymnasium blev opbygget i 1978-79.

Arbejdet som leder af hele skolevæsenet blev større og større, og i 1979 udnævntes Bjarne Steen som kommunens første skoledirektør og fik kontor på rådhuset.

Bjarne Steen 1975 ledende skoleinspektør - 1979-85 skoledirektør.

Arne Kristoffersen. Skoleinspektør fra 1980.

Pædagogisk udvikling

1. marts 1980 fik Arne Kristoffersen stillingen som leder af Bavnebakkeskolen. Udviklingen i samfundet gjorde, at der blev stillet nye krav til skolerne, f.eks. større åbning til samfundet udenfor. Forældremøder kom i faste rammer, »Nyt fra Bavnebakkeskolen« blev jævnlig information til hjemmene, elever kom på erhvervsbesøg m.m.

Som den første skole i Danmark oprettede vi i 1981 en speciel klasse, erhvervsklassen, hvor eleverne afvikler deres undervisningspligt delvis som erhvervsarbejde. Mange interesserede skolefolk har hørt om vore erfaringer vedrørende denne skoleform, og i dag findes lignende adskillige steder rundt om i landet. I disse år satses meget på at gøre det 10. skoleår så spændende og afvekslende som muligt, og det kan nævnes, at 10. klasse i 1985 var 2 uger i Frankrig for at plukke vindruer og i 1986 i Ungarn.

Der foregår stadig megen nytænkning på undervisningsområdet, og vi har som alle andre skoler en del ting under planlægning, så det bliver spændende at følge skolen fremover.

Med 10. klasse i vinmarkerne i Frankrig 1985.

1986 med 10. klasse i Ungarn.

Eleverne

Ved gennemgang af klasseprotokoller for de sidste 100 år er der visse ting, man hæfter sig ved, og ofte bliver man beklemmt under læsningen. Enkelte elever havde meget lange fravær - ofte over 1 måned. Det var ikke helt ualmindeligt, at stregerne for lange fravær endte med et kors samt ordet »død«. Ligeledes kan man nogle steder læse om, at forældre eller søskende var døde.

Sundheden blev ofte truet af sygdomme, som hærgede i epidemier. Lærerne skrev mange gange sygdommens navn ud for elevens navn, og mange gange ses navnet »halssyge«. Det var det, vi i dag kalder difteri, en sygdom som nutildags er udryddet her i landet. (Ved spædbørnsundersøgelserne vaccineres i dag netop bl.a. mod denne sygdom i den såkaldte Di-Te-Pol vaccine).

Af andre sygdomme anføres tyfus og skarlagensfeber. Også disse sygdomme var frygtede førhen, og da de smittede meget, opstod de ofte med pludselig styrke. For at nedsætte smitten, lukkedes skolen i kortere eller længere tid:

1889: lukket fra september til november p.g.a. difteri.

1890: lukket 10 dage i september p.g.a. mæslingeepidemi.

1895: lukket 14 dage p.g.a. difteri.

1896: lukket 20 dage p.g.a. difteri.

1897: lukket i november p.g.a. difteri.

1926: lukket 14 dage p.g.a. skarlagensfeber.

Først i 1916-17 fik Støvring sin egen læge, og før den tid var det læger i Aalborg og Nibe - senere Skørping - der betjente byens indbyggere.

Men lad os læse, hvad Agnes Bruun (født Licht), datter af præsten for Støvring m.m. bosat i Juelstrup præstegård, skriver om sin barndom i 1870'erne: »En Tyfusepidemi i Sognet blev senere en hel Tragedie. Vor nærmeste Nabo, en Husmand, Niels Hanherred, døde af Tyfus. Distriktslægen i Nibe gav skriftlig Ordre til, at Begravelsen skulde foregaa uden nogen som helst Forsamling i Hjemmet, da Tilfældet havde været saa voldsomt. Desuagtet samledes mange, deriblandt vor Forvalter, om Kisten i det lille Hjem. Han fik Sygdom-

men og døde i Løbet af faa Dage. Begge vore unge Piger smittedes og kørtes til Sygehuset i Aalborg, og ogsaa jeg fik Sygdommen.«

Længere henne i beretningen skriver hun:

»Difteritis hos Smaa børn var sørgelig almindelig paa vor Egn, og da der ingen Læge var nærmere end Aalborg, døde mange Børn, fordi de enten for sent eller slet ikke naaede at blive tilset. Min Fader var meget bedrøvet derover og klagede sig til Distriktslæge Dr. Heiberg, som erklærede, at Fader burde lære den første - og den Gang vist eneste - Behandling, nemlig Pensling med Helvedsten og Gurgling med klorsur Kaliopløsning, som Fader selv kunde tillave. Diagnosen var ikke vanskelig, - de gullige Pletter lærte Fader hurtigt at kende, og Heiberg foreslog ham at bekendtgøre fra Prækestolen, at han havde Tilladelse til at behandle Sygdommen. Fra den Tid til Epidemien ophørte, døde kun et Barn, som var døende af Strubehoste, inden Fader naaede derud, men mange Gange hentedes han lange Veje eller behandlede smaa syge Børn hjemme, saa hans private Værelse i den Periode altid lugtede af Karbol. Naturligvis fik Fader tilsidst Ry som Kvaksalver, og man kom med Børn, som havde helt andre Sygdomme, og som han maatte sende Hjem igen, men da til sidst en Kone blev kørt til ham, fordi hun havde »saadan en Klemmelse mellem Mav' og Bryst«, maatte Fader gennem Skolerne bekendtgøre, at han ophørte med sin Lægepraksis.«

Fravær på grund af sygdom har gennemsnitlig været nogenlunde konstant i de første 50 år, nemlig 6% af skoledagene, men i 1986 var fraværet faldet til 2%.

Ulovlige forsømmelser var et stort problem tidligere. I 1887 forsømte en elev ulovligt i gennemsnit 10% af sin årlige skoletid. I 1935 var det faldet til 0,3%, og hvis vi absolut vil have procenter for 1986, kommer vi ned på 0,01% (!).

De ulovlige forsømmelser før i tiden fandt hovedsageligt sted fra maj til oktober med overvægt i juli og september. Det var naturligvis, fordi børnene skulle hjælpe til ved markarbejde m.m., og myndighederne forsøgte at dæmme op for disse fravær ved at give bøder (mulkt).

Fra embedsbogen fra 1906 læses:
udredede bøder 58,60 kr.
eftergivne bøder 11,17 kr.
afsonede bøder 7,00 kr.
uopkrævende bøder 3,42 kr.

Sognerådets indstilling til bødeforlæg har åbenbart været svingende, for i oktober 1873 skriver pastor Licht i eksamensprotokollen: »Når Hensyn tages til at Børnene have forsømt overordentligt meget - en Følge af at Sogneraadet har aldeles ophørt med at mulkttere for Skoleforsømmelser - var Udfaldet af Examen meget godt, og bar Vidnesbyrd om at Læreren, uagtet de ugunstige Vilkaar han har maattet arbejde med Børnene, har arbejdet med Nidkjærhed og Flid«.

Eksamen

Eleverne blev tidligere en gang om året overhørt ved eksamen, hvor kommissionsmedlemmer var til stede og underskrev protokollen.

De ældste børn var til eksamen i marts/april ved konfirmationstid og lige inden, de blev udskrevet.

De yngste blev overhørt i oktober. Der blev givet karakterer i religion, læsning, skrivning, regning og retskrivning, og bedømmelsen blev givet efter den gamle karakterskala fra »ug« og ned til »slet«, og tilsyneladende blev hele skalaen anvendt. Dog har man øjensynlig ikke kunnet bruge de gængse betegnelser den 12. marts 1894 over for lille Anton, idet der ud for hans navn står »målløs«.

Gamle protokoller

I klasseprotokollerne - dagbøgerne - har lærerne gennem tiderne noteret elevernes fremmøde og fravær, og når der har været tilsyn af provst eller biskop, er bemærkninger om undervisningen blevet nedskrevet. Enkelte lærere har i dagligdagen nedskrevet betragtninger over vejret, f.eks. »12. januar 1894 sang lærken« eller »12. februar 1894 stod barometeret saa lavt (720 mm), at Jordskælv befrygtedes. Orkanagtig Storm og hæftige Tordenbyger blev dog det hele«. Eller om skolegangen i det hele taget, f.eks. »23. juni 1870 Børnene gaves fri, da der kun var mødt faa, og en del af disse forlangte at blive fri for at kunne komme til Skørping Marked«. Små pudsigheder som »3. juli 1897 Petrea (6 år) jaget hjem af en stor hund«, men også bemærkninger til eftertanke: fraværende på grund af »ingen klæder at gaa i« - »mangler Fodtøj« - »ingen Brød i 2 dage«.

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet udsendte 27. november 1900 et cirkulære, hvori man påbød, at der fra 1. januar 1901 skulle findes en embedsbog på hver skole, og den indeholder bl.a. skoleplan, indtægtsforhold, undervisningsplan, skrivelser fra forskellige myndigheder og bemærkninger ved tilsyn af skolen og undervisningen. Heri kan vi læse, at skoledistriktet i 1901 var: Støvring By med Mark, Nord- og Sydhede, Mastrup By med Mark og Hede, undtagen de under Fløe Skoledistrikt henlagte Parceller; Buderupholm Mark undtagen Lundhuset, som er henlagt til Gravlev og Porthuset, som er henlagt Fløedistriktet; Juelstrup Præstegaard med Mark og Hede undtagen de under Fløedistrikt henlagte Parceller og Juelstrup Hede.

Om skolegangen står: Undervisningen er for alle klasser 6 timer hver skoledag med 1 times ophold om middagen, og undervisningen begynder:

fra maj til oktober kl. 7.00
i oktober og februar kl. 8.00 á 8½
i marts og april kl. 8.00
i november, december og januar kl. 9.00

Fra maj - november går ældste klasser 2 dage ugentlig
 Fra november - maj går ældste klasser 4 dage ugentlig
 Fra maj - november går yngste klasser 4 dage ugentlig
 Fra november - maj går yngste klasser 2 dage ugentlig

Ferier:

søn- og helligdage 60 á 61 dg. årligt
 juleferie 8 dg. årligt
 påskeferie 1 dg. årligt
 pinseferie 1 dg. årligt
 høstferie (som regel august) 24 dg. årligt
andre: fastelavns mandag 1 dg. årligt
 kongens fødselsdag 1 dg. årligt
 Grundlovsdag 1 dg. årligt
 højt 17 á 18 fridage til rådighed for lærerne efter nærmere aftale med sogneråd og skolekommission.

Skoledagens antal bliver således mindst 125 dage årligt for hver klasse (i 1987 er det 200 dage).

Fagene (i parentes er anført et tillempet timetal for 1987 for henholdsvis 2. og 7. klasse omregnet på årsbasis)

<i>fag</i>	<i>yngste</i>	<i>ældste</i>
religion	82 t (40)	123 t (0)
dansk	287 t (280)	287 t (240)
skrivning	82 t	41 t
regning	123 t (160)	123 t (160)
historie		
anskuelsesundervisning		
geografi	123 t (0)	123 t (240)
naturkundskab		
sang	41 t (80)	41 t (0)

Religionsundervisningen bliver som regel at meddele ved undervisningens begyndelse.

Som foranstaltning til tuberkulosens bekæmpelse blev følgende rengøringsregulativ bestemt ved sognerådsmøde 1905:

1) Gulvene i klasseværelserne skulle være ferniserede, og sprækker mellem gulvbrædderne kittede, og fornyelse deraf finde sted så ofte det er nødvendigt.

2) Klasseværelserne skulle daglig udluftes, såvel før undervisningens begyndelse som i fritiden mellem timerne og efter undervisningens slutning.

3) Skoleborde med bænke og katedre samt vindueskarme og sprosser skulle daglig aftørres med en våd klud, således at de ved undervisningens begyndelse er fri for støv.

4) Gulvene, samt gulvlisterne, skulle efter omhyggelig fejning daglig aftørres med en våd klud så grundigt, at enhver plet på gulvfladen kommer i berøring med den våde klud og en gang ugentlig sammen med panelerne vaskes med sæbevand. Vinduerne afpudses een gang ugentlig. (Termoruder pudses i 1987 4 gange årligt).

5) Klasseværelserne skulle mindst en gang om året underkastes en hovedrengøring. Væggene kalkes 2 gange om året, hvor de ikke er oliemalede.

6) Det er forbudt at spytte på gulvene i klasseværelserne, opholdsstuen og forstuen, hvorfor de fornødne spyttekummer må være til stede. Kummerne skulle være forsynede med karbolvand og daglig renses. Spyt må ikke anvendes til rensning af tavlerne, men dertil bruges en stor tavlesvamp. En skål med vand skal være til stede i hvert klasseværelse.

7) Skolens retirader skulle til enhver tid holdes rene, og det må nøje overholdes, at de tømmes, forinden de er overfyldte. Pissoirerne skulle daglig udskylles.

Selv om Støvring har haft elektricitet i mange år, var skolearbejdet sikkert baseret på dagslyset, og i undervisningsplanen for 1916 anføres om håndgerning for piger: Alle klasser to timer ugentlig både sommer og vinter for så vidt dagens længde tillader det.

Allerede det følgende år får skolen besøg af Statens Håndarbejdstilsyn - og forhåbentlig har alt været i orden.

Legater

Podemester Frederik Johansen bestemte i gavebrev af 15. maj 1783 at renter af hans efterladte kapital skulle uddeles til børn ved Støvring skole. Indtil 1805 noteredes beslutninger i skolens embedsbog, og derefter anvendtes en speciel legatbog, hvor man kan følge uddelingen gennem årene indtil 1968, da den stoppede. Beløbets størrelse havde ved år 1900 en værdi af et par daglønninger for en arbejdsmand. Da legatet blev stiftet må det have været af en anselig værdi. I 1968 var størrelsen af legatet devalueret til godt 4 kroner, men allerede fra 1954 blev der i stedet for kontanter uddelt bøger af Hans Povlsen. I 1960 blev beløbet slået sammen med fru Bjørns legat. Dette legat blev oprettet i 1806 af enken efter Niels Bjørn til Buderupholm og Teilgården, således at »Almisse-Lemmer og fattige Skolebørn« på godsets jord skulle have den årlige rente at 1200 rdl. Skoleholdernes løn må have været beskedne, for det ses mange steder i landet, at velhavende folk har betænkt læreren med et årlige renteafkast. Ligeledes har enkefru Bjørn skænket den årlige rente at 600 rdl. til »den gamle fattige enke efter forrige degn Jens Sahl i Gravlev«, og i samme testamente giver hun to engstykker til brug for læreren ved Gravlev skole. Endvidere skænkedes de årlige renter af 200 rdl. til skoleholderne i Støvring skole »i betragtning af embedets ringe indkomster«. Til gengæld skulle modtagerne sørge for, at familien Bjørns grav og gravsten på Buderup kirkegård blev holdt ren. Udbetalingen fortsatte helt op i Jens Marks tid ved skolen, og skolelederen var pligtig til at modtage beløbet, der til sidst var 5 kr. 42 øre årligt.

Som nævnt under podemester Johansens legat blev de to beløb slået sammen i 1960, og i 1968 udgik de helt p.g.a. summens ringe størrelse.

I 1958 sætter Buderup-Gravlev kommune spørgsmålstegn ved lærerens brugsret til engene ved Gravlev, og i dombogen for Retten i Aalborgs 1. afdeling står der den 14. oktober 1986: »Thi kendes for ret: Støvring kommune vil være at anse som ejendomsberettiget til matr. nr. 1b Gravlev by og sogn.«

Skal vi lige kaste et blik på legatbrevets sidste linier: »I øvrigt har Testatorerne den Tillid til alle Vedkommende, at de for Guds og Menneskekjærlighedens Skyld vil paasee, at denne Fundatz saaledes til Verdens Ende overholdes«.

Ak ja, sådan er der så meget.

Musikskolen

Midt i 1960'erne startede frivillig korsang efter skoletid. Nogle år senere var koret blevet så stort og havde fået en sådan kvalitet, at der fra 1968 kunne arrangeres en række forårskoncerter, julekoncert i kirken, deltagelse ved gudstjeneste i påsken samt udsendelse i Danmarks Radio i serien »Sangerdyst fra kyst til kyst«.

Forårskoncert 1969 med skolens kor.

Der opstod ligeledes ønsker om at få etableret undervisning i instrumentspil, og i 1973 gav kommunen tilskud til elever på alle kommunens skoler. Der blev indgået samarbejde med Aalborg Musikhøjskole for at få velkvalificerede musiklærere til kommunen.

I 1985 flyttede den kommunale børnepasning fra skolen, og herved fik musikskolen flere gode lokaler til rådighed i kælderen. Gennem årene er elevtallet vokset, og i sæsonen 1986/87 har Støvring kommunale musikskole ca. 400 elever og 21 lærere. Støvring Marimbas er kendt af mange her i Nordjylland, men ensemblet har også gjort et par store udenlandsrejser, i 1985 til Japan og i 1986 til USA.

Koncert i Los Angeles 1986.

VORT FOTOALBUM

Omkring 1895. Bitsch-Lauridsen - og velsagtens også andenlærer sammen med børn og enkelte forældre.

To af skolens fire klasser omkring 1915.

1920. 5. klasse og frk. Pedersen - lige før denne rejste fra skolen.

Omkring 1921.

Lærerne er vikar Hjeds, frk. Gjern og Bitsch-Lauridsen.

Lærerne er Alstrup, frk. Gjern og Povlsen.

3. klasse i 1941. Lærerne Alstrup, frk. Østergaard, frk. Krabsen og Hans Povlsen.

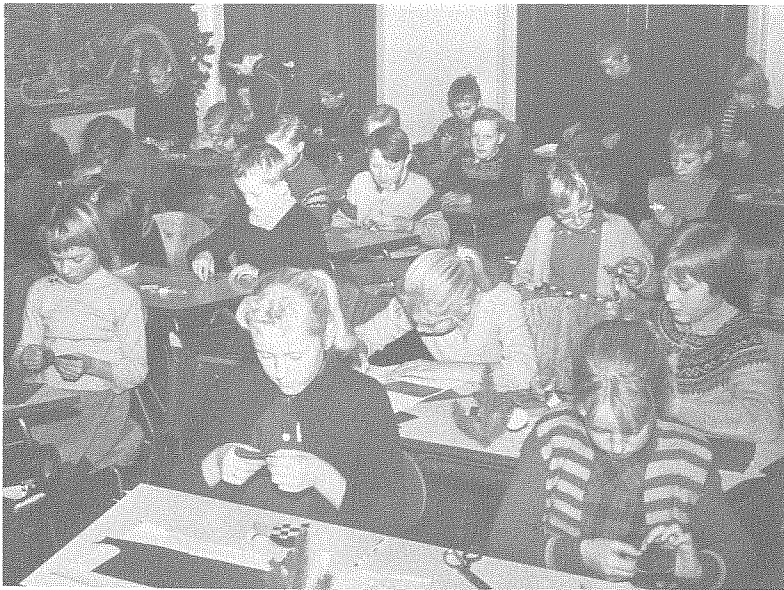
1946. 7. klasse med lærerne.

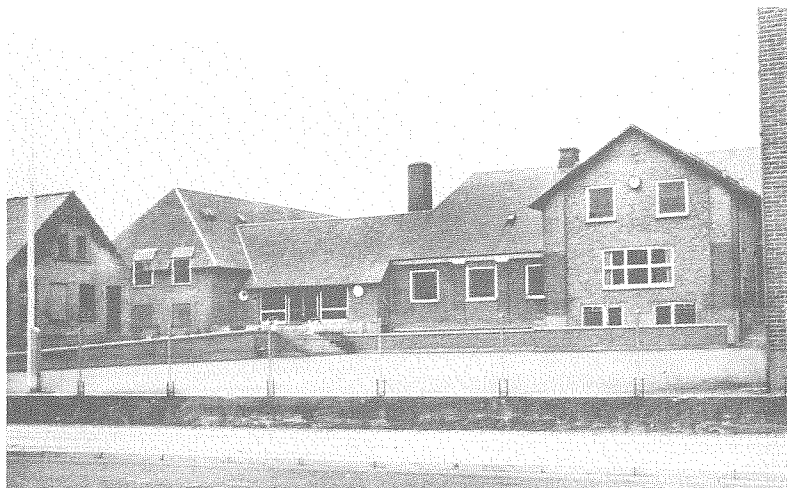
Gårdvagter. I begyndelsen af 1940'erne.

4.-5. klasse og Poulsen, Villy Jessen, fru Palsgaard, frk. Krabsen og Alf. Alstrup.

1957. Juleklip i 4. klasse.

I 1950'erne kunne turisterne købe dette postkort, så de derhjemme også kunne nyde godt af Støvrings »smukke« arkitektur.

1958/59. Karl Kristian og John i 3. klasse.

1959. 6. klasse.

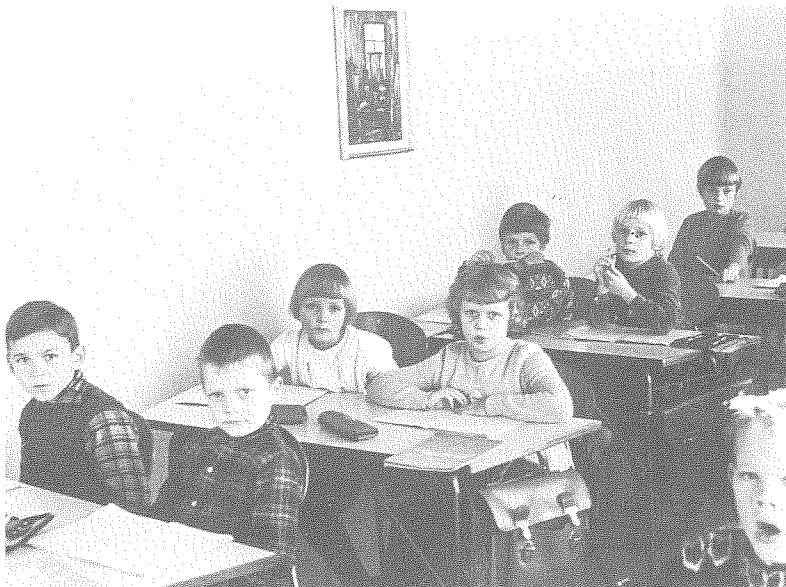
1961. 7. klasse.

Vagner Bach med 2. b.

Skolefesten 1966.

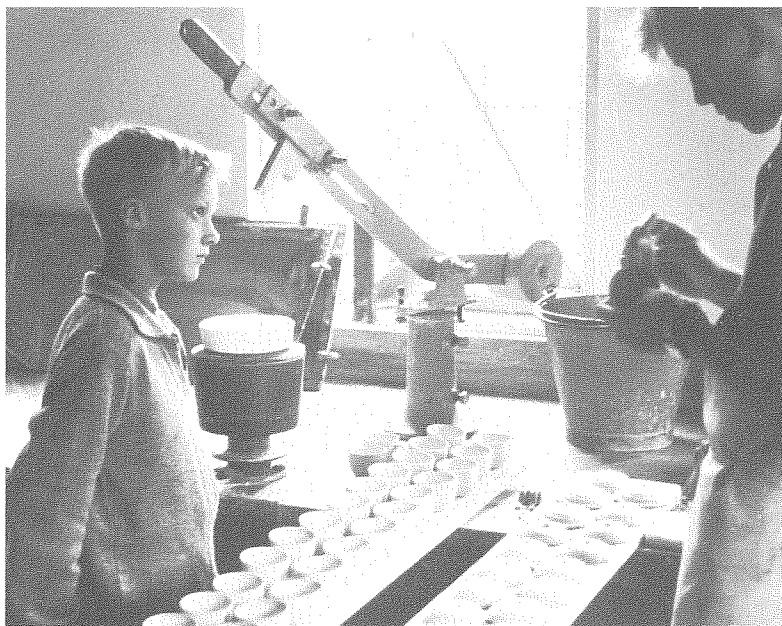
1966/67. 1. klasse.

1969. Fra en musiktime.

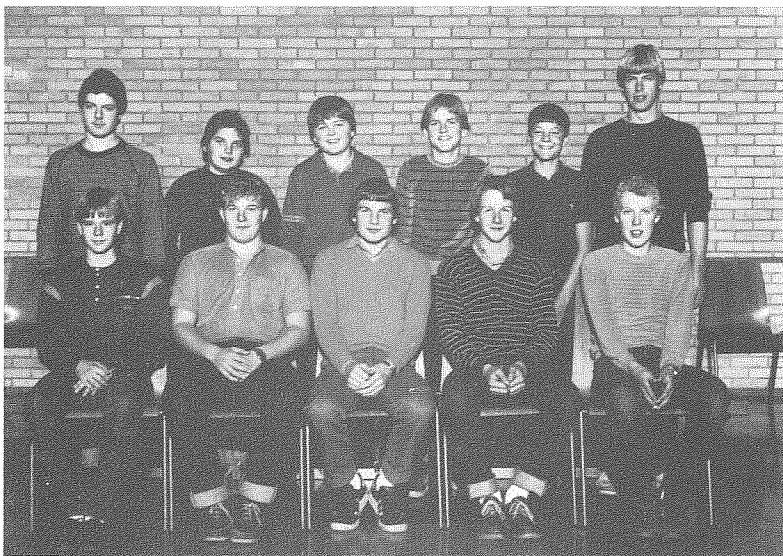
Aulaen, hvor nu pedellens kontor og mælkeudsalg er - inden udbygningen 1969.

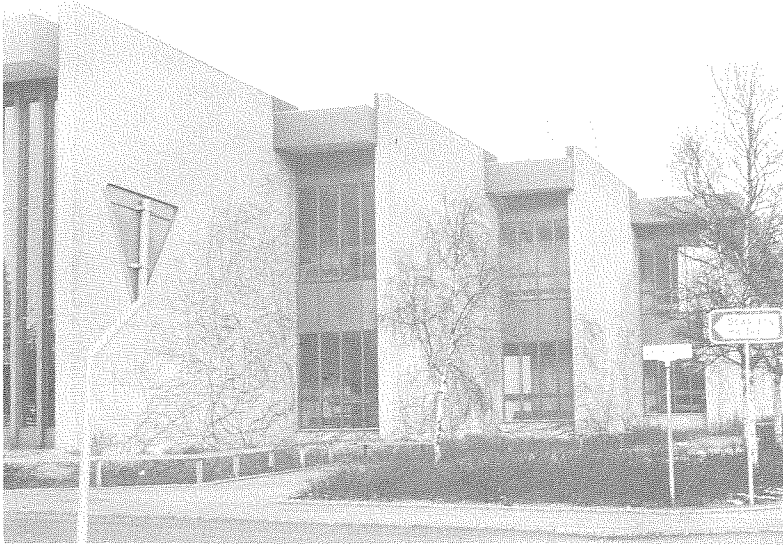
Ib fra 7. klasse følger arbejdet på »Søholm« i Rønne.

I mange år tog de små klasser på udflugt til Aalborg, og 7. klasserne tog til Bornholm. Her er 7. klasse ved Svaneke i 1970.

1983/84. 9. e.

Ny arkitektur fra 1974.

1978. Den sidste realklasse dimitteredes.

3. real 1971.

1980/81 9. c.

Kilder

Jan Bak Harder: Støvring.

Th. Johansen: Om Aarestrup skole

Hans Kyrre: Vor skole

Robert Huhle: Bogen om Himmerland

Årbøgerne fra Himmerland og Kjær herred

Skolens embedsbøger, dagbøger og protokoller

Aalborg Stiftstidende

Lokalhistorisk samling samt skriftet Hanen

Nordjyllands amts arkiver

Samtaler med en del gamle elever